

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra aplikované ekonomie a ekonomiky

Teze bakalářské práce

Dopad epidemie COVID-19 na ekonomickou výkonnost podniku

Vypracovala: Simona Hýková

Vedoucí práce: doc. Ing. Tomáš Volek, Ph.D.

České Budějovice

2023

Klíčová slova: ekonomická výkonnost, epidemie, finanční analýza, zadluženost, ziskovost, likvidita

Anotace:

Bakalářská práce analyzuje výkonnost vybrané firmy s využitím relevantních nástrojů. Cílem práce je zjistit vliv epidemie COVID-19 na ekonomickou výkonnost podniku a navrhnout vhodná opatření. V práci jsou uvedena teoretická východiska obsahující definice výkonnosti podniku, faktory ovlivňující ekonomickou výkonnost a metody výpočtu finanční analýzy. Nejprve je stručně představena společnost Bosch Powertrain s.r.o. a následně jsou popsány použité finanční metody. Finanční analýza zahrnuje výpočty zadluženosti, rentability a likvidity a data pro výpočty byla poskytnuta společností. Na závěr jsou shrnuty výsledky analýzy a popsána navrhovaná opatření ke zlepšení hospodaření.

Úvod a přehled literatury

Finanční analýza a hodnocení výkonnosti jsou klíčovými nástroji pro posouzení a zajištění finančního zdraví a úspěšnosti firmy. Na základě přichystaných podkladů je možné reagovat na ekonomickou situaci společnosti a dle toho změnit její rozhodování.

Literární rešerše představuje důležité pojmy, které vychází z odborné literatury. Obsahuje teoretické poznatky a definice základních pojmů a metod, které jsou použity v praktické části. Zpočátku je popsána ekonomická výkonnost a poměrové ukazatele a poté je vysvětlena finanční analýza, zdroje dat pro finanční analýzu a metody používané při finanční analýze.

Cíl práce

Cílem práce je posoudit vliv epidemie COVID-19 na ekonomickou výkonnost zvoleného podniku. Mezi dílčí cíle je zařazeno například definování výkonnosti, finanční analýzy a její metody, charakteristika zvoleného podniku a v neposlední řadě také samotné zhodnocení.

Metodika

Praktická část se zaměřuje na aplikaci metod finanční analýzy na konkrétní podnik, který je nejprve představen a charakterizován. Pro účely této práce byla vybrána společnost Bosch Powertrain s.r.o., která sídlí v Jihlavě. Ve stručnosti je popsána její historie, současný stav a organizační struktura (Bosch, 2023).

Po představení společnosti je provedená finanční analýza, která obsahuje výpočty poměrových ukazatelů, mezi které patří například rentabilita, zadluženost a likvidita. Součástí je provedena i analýza produktivity práce, bankrotního modelu, bonitního modelu a pyramidový rozklad. Pro výpočet bankrotního modelu jsem zvolila IN index, který nám udává, jak je společnost schopna splácet své závazky. Z bonitních modelů jsem pro své výpočty zvolila Kralickův Quicktest, který nám hodnotí finanční stabilitu společnosti. V poslední řadě jsem si v rámci pyramidové soustavy ukazatelů vybrala Du Pont rozklad, který vychází z ukazatele rentability vlastního kapitálu a je v něm vyjádřeno finanční zdraví podniku.

Pro praktickou část této práce, tedy aplikaci finanční analýzy na konkrétní podnik, jsem využila především veřejně dostupné zdroje, jako jsou výroční zprávy, nebo mi byla data poskytnuta samotnou společností. Kromě výpočtů pro finanční analýzu a hodnocení ekonomické výkonnosti a produktivity, se praktická část také zabývá epidemií COVID-19. Hlavním cílem této práce je tedy zhodnotit vliv epidemie COVID-19 na ekonomickou výkonnost zvoleného podniku.

Použité vzorce

Rovnice IN indexů: $IN = V_1 * X_1 + V_2 * X_2 + V_3 * X_3 + V_4 * X_4 + V_5 * X_5 + +V_6 * X_6$

Rentabilita aktiv: $ROA = \frac{EBIT}{\text{celková aktiva}}$

Doba obratu závazků: $\frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{tržby}} \times 360$

Celková zadluženost: $\frac{\text{cizí zdroje}}{\text{aktiva celkem}}$

Běžná likvidita: $\frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$

Produktivita práce (PP): $\frac{\text{tržby}}{\text{celkové osobní náklady}}$

(Krutina & Novotná , 2014)

Použité ukazatele

Tabulka 1 – použité ukazatele

UKAZATELE RENTABILITY	- rentabilita aktiv
	- rentabilita tržeb
UKAZATELE AKTIVITY	- doba obratu zásob
	- doba obratu závazků
	- doba obratu pohledávek
UKAZATELE ZADLUŽENOSTI	- celková zadluženost
	- úrokové krytí
UKAZATELE LIKVIDITY	- běžná likvidita
	- pohotová likvidita
PRODUKTIVITA PRÁCE	- produktivita práce z přidané hodnoty
	- produktivita práce z tržeb

Zdroj: vlastní zpracování

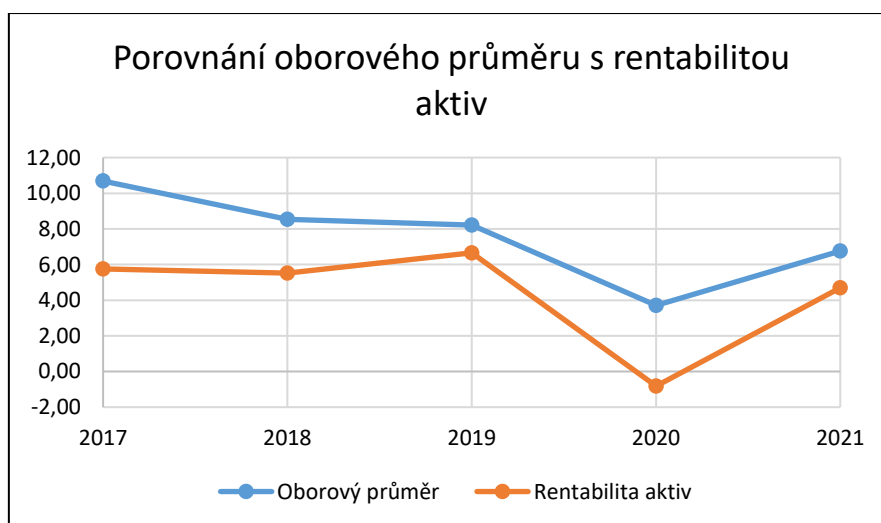
Výsledky

Bakalářská práce se zabývala finanční analýzou zvolené společnosti. Cílem bylo zjistit, jaký dopad měla pandemie COVID-19 na ekonomickou výkonnost podniku. Po představení společnosti, její historii a organizační struktury se práce zabývala analýzou poměrových ukazatelů. V rámci poměrových ukazatelů byla vypočítána rentabilita, likvidita, zadluženost, aktivita a následně produktivita práce. Z analýzy vyplývá, že společnost v roce 2020 zaznamenala významný dopad pandemie COVID-19. Tento dopad byl však krátkodobý, nikoli dlouhodobý, neboť společnost rychle zareagovala a v roce 2021 se adaptováním vrátila na původní úroveň. Hodnoty ukazatelů se již vrací na původní hodnoty a dle zjištěných výsledků lze konstatovat, že veškeré zmíněné ukazatele se zlepšují.

Rentabilita aktiv

Pro výpočet rentability aktiv bylo nutné porovnat vztah celkových aktiv a EBITu. Jelikož tato hodnota by měla být rostoucí, z grafu můžeme vyčíst, že v roce 2020 byla rentabilita aktiv negativně ovlivněna a došlo k výraznému poklesu. Je zřejmé, že k tomuto klesnutí došlo kvůli pandemii COVID-19, která právě v roce 2020 propukla. Naštěstí podnik zareagoval, aby nezůstal již další rok v záporných hodnotách, a tedy v roce 2021 opět hodnoty rentability aktiv vzrostly. Zda je rentabilita aktiv příznivá, bylo nutné porovnat ji s oborovým průměrem. Oborový průměr jsem vypočítala na základě hodnot poskytnutých ministerstvem průmyslu a obchodu. Pro výpočet jsem opět použila EBIT a celková aktiva. Z grafu je patrné, že rentabilita aktiv zvoleného podniku je nižší než doporučená hodnota. Nejvíce se odlišuje od požadovaných hodnot v roce 2020, pravděpodobně v důsledku pandemie COVID-19.

Graf 1 – Porovnání oborového průměru s rentabilitou aktiv

Zdroj: vlastní zpracování,

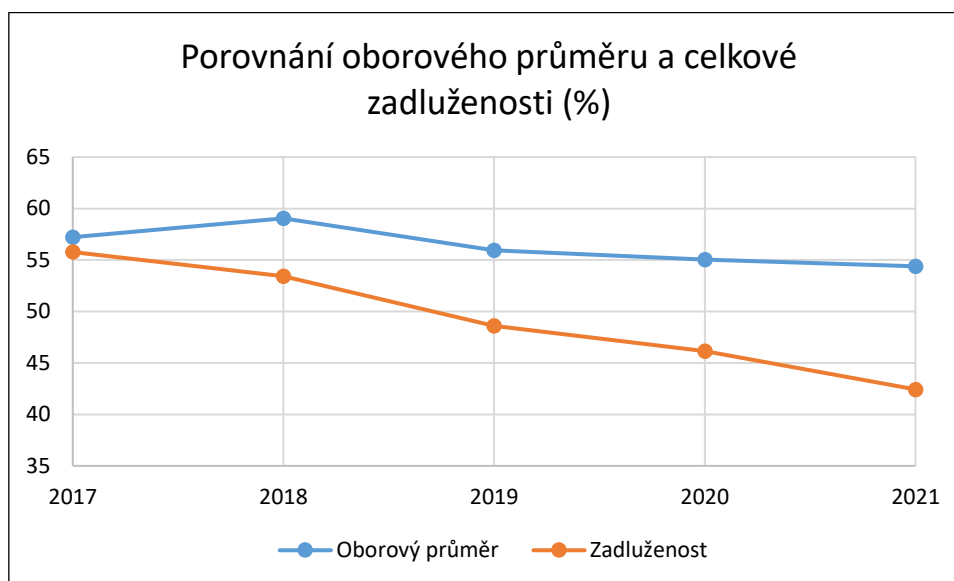
Celková zadluženost

Celkovou zadluženost vyjadřuje vztah cizích zdrojů a celkových aktiv. Doporučené hodnoty zadluženosti jsou uváděné mezi 30-60 %. Z grafu 7 je možné vyčíst, že hodnoty celkové zadluženosti se pohybují v doporučených hodnotách a ve všech sledovaných letech se snižovaly, což je pro podnik pozitivní. Nejvyšší hodnota vyskočila v roce 2017 na 56 % a přibližuje se tak nejvíce k horní hranici doporučených hodnot.

Z grafu lze pozorovat srovnání hodnot celkové zadluženosti s oborovým průměrem, který byl vypočítán na základě poskytnutých dat ministerstvem průmyslu a obchodu. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2021).

Z výpočtů je patrné, že během všech sledovaných let byla celková zadluženost nižší než hodnoty oborového průměru. To může být pozitivní zpráva pro společnost, protože to znamená, že je pravděpodobně méně riziková pro věřitele a může mít lepší úvěrovou situaci. Nicméně, i když je celková zadluženost společnosti nižší než průměr v odvětví, je stále důležité sledovat, zda je společnost schopna splácet své dluhy a udržovat si stabilní finanční pozici.

Graf 2 – Porovnání oborového průměru s celkovou zadlužeností

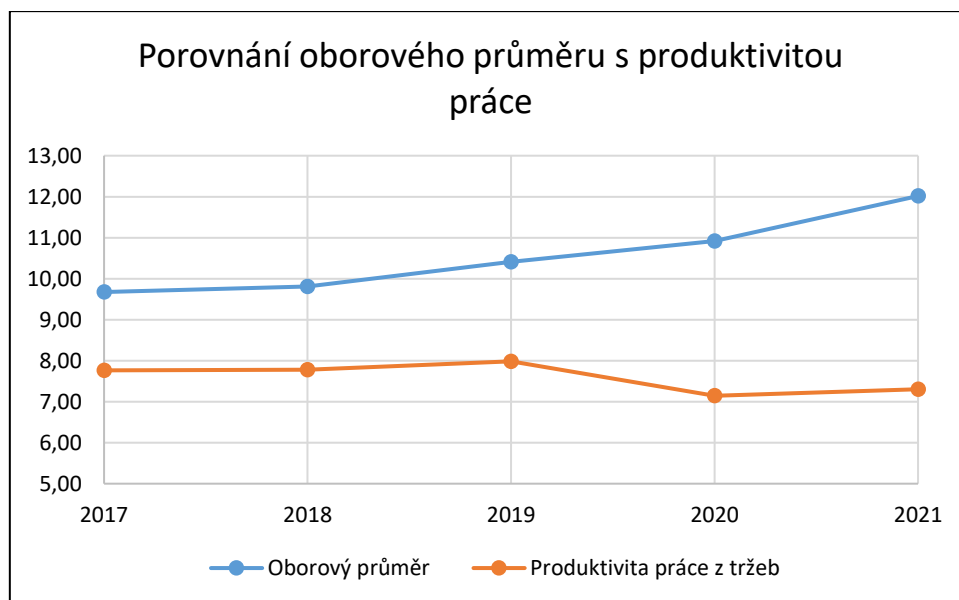
Zdroj: vlastní zpracování

Produktivita práce

Produktivita práce, která je měřena vztahem tržeb a celkových osobních nákladů a určuje, kolik korun tržeb se získá za každou korunu vynaloženou na osobní náklady. Je možné vyčíst, že hodnoty se pohybovaly mezi 7,14-7,98 Kč. Nejproduktivnější byla společnost v roce 2019, kdy hodnota dosáhla svého maxima na 7,98 Kč. Z grafu číslo 14 lze inferovat

produktivitu práce založenou na tržbách, porovnávanou s hodnotami oborového průměru. Je patrné, že hodnoty produktivity práce jsou nižší než doporučené hodnoty, avšak rozdíl není příliš výrazný. Největší rozdíl je zaznamenán v roce 2020 a v roce 2021, kdy hodnoty začínají pomaleji růst.

Graf 3 – Porovnání oborového průměru s produktivitou práce

Zdroj: vlastní zpracování

Shrnutí poměrových ukazatelů

V tabulce je možné vidět shrnutí všech výsledků finančních poměrových ukazatelů. Je možné zaznamenat, že ukazatel likvidity je poněkud nižší. Běžná likvidita byla v roce 2014 nejnižší a každým rokem se postupně zvyšovala, což znamená, že podnik má větší možnost splácet krátkodobé závazky. Jelikož hodnoty běžné likvidity jsou nižší, než je doporučováno, lze ji označit jako nedostatečnou. Od roku 2020 začala stoupat více než v předchozích letech, tudíž je možné říci, že dopad epidemie COVID-19 na běžnou likviditu byl spíše pozitivní a ovlivnil ji k lepšímu. Došlo k tomu díky klesajícím krátkodobým závazkům, které byly kryty oběžnými aktivy.

Doba obratu závazků se každým rokem snižovala. Cílem je, aby doba obratu závazků byla delší než doba obratu pohledávek a ve všech sledovaných letech se to podařilo. V roce 2017 byla doba obratu závazků 92 dnů a byla tak výrazně vyšší než v roce 2021, kde to výrazně kleslo až na 62 dnů. Důvodem poklesu bylo snížení závazků. Společnost je udržována ve finanční rovnováze. Podnik by si měl dát pozor na rapidní snižování doby obratu závazků, aby se nedostal k hodnotám doby obratu pohledávek.

V rámci doby obratu pohledávek v žádném roce našťěstí nenastala situace, že by byla doba obratu pohledávek delší než doba obratu závazků.

Tabulka 2 – Shrnutí poměrových ukazatelů

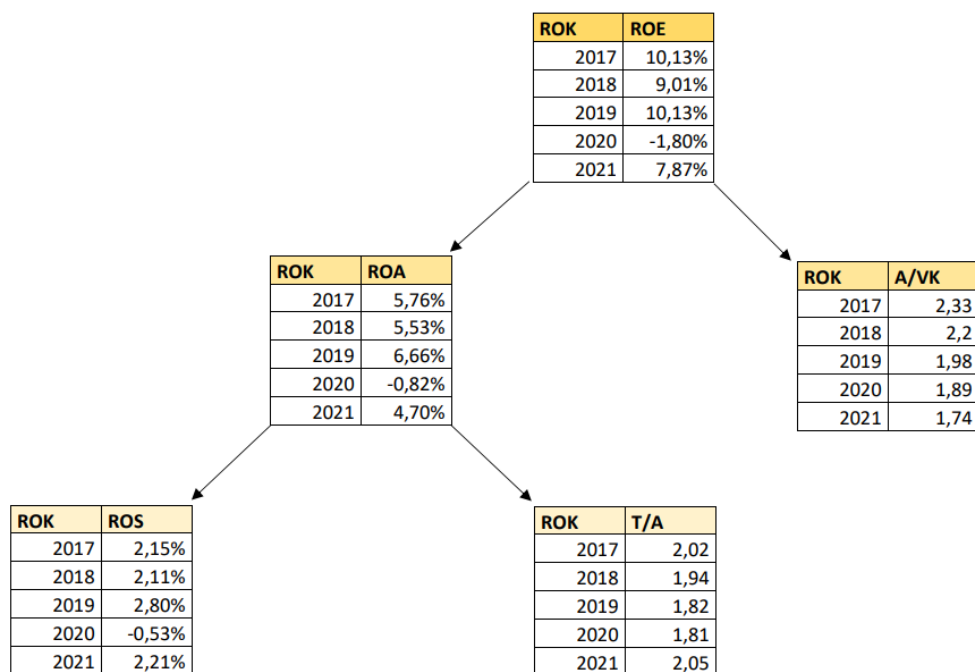
UKAZATELE	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019	ROK 2020	ROK 2021
Ukazatele likvidity					
Pohotová likvidita	0,42	0,41	0,43	0,51	0,71
Běžná likvidita	0,74	0,75	0,87	0,98	1,24
Ukazatele rentability (%)					
Rentabilita aktiv	5,76	5,53	6,66	-0,82	4,70
Rentabilita tržeb	2,15	2,11	2,80	-0,53	2,21
Ukazatele zadluženosti					
Celková zadluženost (%)	42	47	50	55	57
Úrokové krytí	14,56	13,17	17,33	-2,20	22,04
Ukazatele aktivity (dny)					
Doba obratu zásob	31	32	39	39	33
Doba obratu závazků	92	91	86	81	62
Doba obratu pohledávek	31	28	31	35	33

Zdroj: vlastní zpracování

DuPont rozklad

Jedná se o pyramidový rozklad rentability vlastního kapitálu a ukazuje nám, jak je na základě ukazatelů ovlivněn ve sledovaných letech. Na rozklad rentability vlastního kapitálu má vliv zejména rentabilita tržeb a rentabilita aktiv. Pomocí pyramidového rozkladu můžeme říci, že rentabilita vlastního kapitálu byla nejvíce ovlivněna právě rentabilitou tržeb. Ze schématu je zřejmé, že rok 2020 byl ovlivněn přicházející pandemií a tato krize byla pro společnost složitější, jelikož některé hodnoty klesly až do minusových hodnot. Na tento problém společnost zareagovala a v roce 2021 hodnoty opět stouply. Ze schématu vyplývá, že na základě rentability tržeb si společnost v roce 2019 vedla nejlépe.

Obrázek 1 – DuPont rozklad

Zdroj: vlastní zpracování

Návrhy řešení

Společnost v roce 2020 zaznamenala významný dopad pandemie COVID-19, což lze potvrdit na základě finanční analýzy a výpočtů. Vzhledem k tomu, že společnost rychle zareagovala, došlo k rychlé adaptaci a vrátila se zpět na svoji úroveň. Hodnoty ukazatelů se již vrací na původní hodnoty a dle zjištěných výsledků lze konstatovat, že veškeré zmíněné ukazatele se zlepšují.

Jelikož se společnost snaží dále zlepšovat svou pozici, zaměřila se na rozšíření svého portfolia produktů a nabízení nových výrobků, které by mohly být atraktivní pro různé segmenty trhu. V roce 2023 byl do výroby nově zařazen výrobní program, který se týká elektromobility. Společnost Bosch Powertrain nově připravuje výrobu elektronáprav, elektrických motorů, statorů a rotorů. Vzhledem k rozšíření sortimentu produktů a nabídnutí nových výrobků, společnost může získat nové zákazníky, rozšířit tržní podíl a zvýšit své tržby.

Je vhodné doporučit dohlédnutí na produktivitu práce, aby rostla rychleji než tempo růstu mezd a to i s ohledem na investice a trendu v automatizaci výroby. Bylo by možné zvážit automatizaci určitých částí výrobního procesu, aby se snížila potřeba manuální práce a zvýšila se efektivita. Analyzovat a optimalizovat stávající procesy a postupy výroby s cílem zvýšit jejich efektivitu a produktivitu.

Nižší hodnoty vykazuje běžná a pohotová likvidita. Jedním z častých důvodů horší likvidity je nedostatečná schopnost včas a úplně vymáhat své pohledávky. Pro zlepšení situace lze zvažovat například zlepšení fakturace, zvýšení úrovně vymáhání nebo posílení vztahů s klienty. Jedním z nejefektivnějších způsobů, jak zlepšit běžnou likviditu, je snížení nákladů. Společnost by měla provést pečlivou analýzu svých nákladů a hledat možnosti, jak je snížit, například změnou dodavatelů, snížením počtu zaměstnanců nebo efektivnějším využíváním technologií. Dále existuje několik strategií, které společnost může použít k dosažení lepší pohotové likvidity. Mezi ně patří optimalizace zásob, snížení doby placení dodavatelů, zlepšení výběru pohledávek, získání krátkodobých úvěrů nebo jednání s bankou o dočasném financování.

Společnost Bosch Powertrain je velkou a úspěšnou firmou, která má všechny ostatní hodnoty optimalizované, a proto není třeba navrhovat další způsoby zlepšení.

Závěr

V závěru této bakalářské práce můžeme říct, že finanční analýza je nezbytným nástrojem pro každou firmu, která si chce zajistit dlouhodobý úspěch a finanční stabilitu. Cílem této práce bylo zhodnocení ekonomické výkonnosti na základě interních či externích dat. Interní data byla poskytnuta společností a externí data byla čerpána z veřejně dostupných zdrojů.

Na základě interpretace grafů finančních ukazatelů lze konstatovat, že v některých případech měla epidemie COVID-19 negativní dopad na společnost. Vzhledem k tomu, že společnost rychle zareagovala, došlo k rychlé adaptaci a vrátila se zpět na svoji úroveň. Co se týče rentability ať už rentabilita aktiv či rentabilita tržeb, dostala se v roce 2020 do záporných hodnot, což značí, že přicházející krize ve stejný rok měla negativní dopad. Pomocí zpracované finanční analýzy bylo možné odhalit nedostatky, mezi které patří zejména nižší produktivita práce a nižší likvidita.

Seznam literatury použité v tezích

Bosch . (2023). *Bosch v České republice* . Bosch . Retrieved from <https://www.bosch.cz/nase-spolecnost/bosch-v-ceske-republice/jihlava/>

Krutina, V., & Novotná , M. (2014). *Ekonomika podniku (cvičení) 3. aktualizované vydání*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta.

Ministerstvo průmyslu a obchodu . (2021). *Panorama zpracovatelského průmyslu ČR*. Ministerstvo průmyslu a obchodu . Retrieved from <https://www.mpo.cz/cz/panorama-interaktivni-tabulka.html>

Plný seznam použité literatury je uveden v textu bakalářské práce.

Další bibliografické údaje

Type of thesis: bachelor

Author: Simona Hýková

Academic Year: 2022/2023

Department: Department of Economics and Management, Faculty of Economics, University of South Bohemia in Ceske Budejovice, Czech Republic

Thesis supervisor: doc. Ing. Tomáš Volek, Ph.D.

Number of pages:

Language of thesis: CZ

Title of Thesis: The Impact of COVID-19 Epidemic on the Firm Economic Performance

Annotation: The bachelor thesis analyses the performance of a selected firm using relevant tools. The objective of the thesis is to find out the impact of the epidemic COVID-19 on the economic performance of the company and propose suitable solutions. The work presents the theoretical basis containing the definitions of a business performance, factors affecting economic performance and methods for calculating the financial analysis. Firstly, the company Bosch Powetrain s.r.o. is briefly introduced and then the applied financial methods are described. The financial analysis includes calculations of indebtedness, profitability and liquidity and the data for the calculations was provided by the company. Finally, the results of the performance analysis are summarized and suggested measures to improve the business performance are described.

Key words: economic performance, epidemic, financial analysis, indebtedness, profitability, liquidity
